
Rok 1920. Czynem jest służba Ojczyźnie

Zakończenie I wojny światowej i odzyskanie niepodległości przez Polskę w 1918 r. nie były końcem drogi ku wolności, lecz jednym z jej ostatnich etapów. Młoda Polska umacniała swą suwerenność i wykuwała swoje granice w ogniu walk zbrojnych i działań dyplomatycznych. Również wówczas pamięć o majowej konstytucji miała duże znaczenie.

Wśród licznych walk o niepodległość i granice kluczowe znaczenie miała wojna polsko-rosyjska 1919-1921 (zwana też wojną polsko-bolszewicką). Na rok 1920 przypadła kluczowa kampania tej wojny. W początku maja 1920 r. niewiele było jeszcze znaków zwiastujących trudne chwile z kolejnych miesięcy. W kwietniu 1920 r. Wojsko Polskie rozpoczęło operację, która przeszła do historii pod nazwą „wyprawy kijowskiej” – zakończonej sukcesem 8 maja. W tym czasie obchody rocznicowe uchwalenia Konstytucji 3 Maja 1791 r. miały podkreślić jedność społeczeństwa i Wojska Polskiego walczącego o określenie granic. Zagrożenie ze strony Robotniczo-Chłopskiej Armii Czerwonej i Rosji Radzieckiej zestawiano z imperializmem i zbrojną ingerencją carskiej Rosji u schyłku XVIII wieku.

W dniu 1 maja 1920 r. na ulicach Piotrkowa pojawił się plakat informujący o organizacji obchodów rocznicowych sławnej Konstytucji. Społeczność lokalna czytała patriotyczne hasła – „Hasło Jedności Narodu, to, - jak ongi tak i dziś, - najniebezpieczniejsze hasło dla wrogów Polski”, czy też – „Czynem jest służba Ojczyźnie”. Punktem kulminacyjnym obchodów była uroczysta Wojskowa Msza Polowa na piotrkowskich Błoniach. Plakat wieńczyło wezwanie – „Niech w dniu tym żołnierz Polski, opromieniony chwałą naszych zwycięstw, odczuje że Naród jest z nim, że stanowi z nim jedno ciało i jedną duszę”.